

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

18:de årg. 1922.

Nr 6. Juni.

Pris 25 öre.

I SAMFÖRSTÅNDETS ANDA.

Många och långa år ha arbetareklassens män och kvinnor kämpat sida vid sida under ekonomiskt förtryck och utan medborgerliga rättigheter.

Mannen ute på arbetsmarknaden, kvinnan även, när ej förhållandenas makt tvingat henne till att stanna i hemmet, som hon många gånger under otroliga försakelser och svårigheter sökt hålla samman. Den ekonomiska kurvan har stigit och fallit. De politiska med- och motgångarna för småfolket likaså.

För varje position som vunnits har det kämpats länge och ofta hårt. I förgrunden vid dessa strider ha männen varit mest synliga, men bakom har dock många av kvinnorna stått och manat på och ordnat upp förhållandena för stridens fortsättande till dess mesta möjliga rättvisa ernåtts. Många kvinnor ha även fyllt den tvåfaldiga uppgiften och varit med i kampen utåt såväl som de varit den arbetande och sammanhållande kraften i hemmet.

De politiska rättigheterna ha ju alltid tillhört männen fastän genom de i långa tider rådande ständs- och penningstrecken ställt männens rättigheter inom arbetareklassen särskilt, i jämställdhet med kvinnorna. Vi torde dock alla känna till ändringarna här-

utinnan för något tiotal år tillbaka, vilket gav arbetarevalmännen dessa års försprång framför oss i politiskt skolningsarbete.

De sista årens politiska händelser torde vi även känna till, som ledde oss fram till politisk myndighet. Och kunna vi således i denna dag säga att

sista åren och antagit fasta organisationsformer. Kvinnoklubbarnas antal närmar sig 200-talet. De flesta ha anslutit sig till kvinnodistriktet och soc.-dem. kvinnoförbundet.

I valrörelsen 1921 spände även kvinnorna sina krafter till det yttersta för att hjälpa till att vårt parti skulle gå

fram stärkt både kvalitativt och kvantitativt till kommande riksdagsperiod.

Kvinnorörelsen för-mådde även ur sina egna leder få fram en hel del duktiga talarekrafter, som oförtrutet till sista valdagen talade och manade fram folket till valurnorna och till förståelse för arbetarerörelsens uppgifter och socialismens idéer.

Vi kunna som en sammanfattning säga att kvinnorna allmer vunnit förståelse för arbetarerörelsens mål och strävanden.

Vad som är av vikt är att denna utbreddes ännu mera.

Vad som även är av

stor vikt är att kvinnorna vinna förståelse inom rörelsen, och att deras krafter tagas i anspråk för olika uppgifter inom densamma. Ty endast genom ett gott samarbete med fördelning av arbete och ansvar är det som rörelsen kan bli homogen och verklig gå framåt.

Utvecklingen kommer att fordra allas medverkan. Samhällsuppgifterna

Törstiga barn.

Skulptur av Rudolph Tegner.

småfolkets män och kvinnor åter äro jämställda, fastän nu med samma medborgerliga rättigheter.

Inom socialdemokratiska partiet ha kvinnorna även samlats i såväl egna organisationer som i de gemensamma för män och kvinnor och deltagit i det uppfostrings- och skolningsarbete som där gives. Kvinnorörelsen inom partiet har vunnit stor utbredning under de

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Wessman. Allm. Tel. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—, halvt år kr. 1:50; lösnnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textsidan 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-Dem. Kvinnoförbund:
Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85, Stockholm. A. T. Norr 244 36.

komma att växa allt efter som det demokratiska genombrottet hunnit att sätta frukter i det sociala och humanitära lagstiftningsarbetet.

En klok politik från partiets sida fordrar att kvinnorna redan nu, på alla områden där det är möjligt, erhålla uppdrag, såväl inom rörelsen som inom det sociala, kommunala och politiska livet. Och det är en stor plikt kvinnorna ha sig förelagd, att dugliggöra sig för dessa värv. Till det fordras ett vaket, energiskt, klokt och målmedvetet arbete. Att inte tröttna på de uppgifter man åtagit sig utan söka övervinna svårigheterna och avvinna desamma största möjliga insikter.

Det demokratiska genombrottet är något så allvarligt för vårt samhällsliga liv att vi ej ha råd, att vare sig å ena sidan överskatta, ej heller å andra sidan med bornerad överlägsenhet och med gamla fördomar som barlast tillbakahålla de kvinnliga krafterna.

Under de dagar socialdemokratiska kvinnorna höllo sitt rådpläggande sammanträde i Stockholm, fick man allt som oftast en känning av, att det var något särskilt som låg längst inne i sinnena och grodde, något som för många av dem kom arbetet inom rörelsen att kännas tungt och svårt. Och det tyngsta av detta var att ännu männen inom partiet på många platser icke vilja förstå att det ens är nöd-

Ett sjukligt sår i samhällskroppen.

Prostitutionen är en samhällssjukdom, som följer de sociala misshälligheterna, vars karaktärsutslag stiga likt ebb och flod med dess tidvatten, och vars direkta orsaker bottna inom vårt ekonomiska och sociala samhällssystem, som en trogen avspeglning.

Prostitutionen, och med den i sitt ledband de veneriska hemska sjukdomarna, har efter krigets slut blomstrat upp i de krigförande ländernas olika samhällslager på ett hemskt oroväckande sätt. Den vita slavhandeln, som före kriget var så att säga fullständigt stäckt, har åter börjat sitt spel med unga oförståndiga kvinnor.

I krigets fotspår följer alltid andlig och moralisk degeneration bland människorna. En av dessa hemska degenerationer är just "prostitutionen". En samhällsmisshällighet, som aldrig kommer att försvinna från världen förrän det sociala system som själv frammanför detsamma försvinner och omskapas.

Där har alltid under tidernas lopp givits massor av psykologiska förklaringar och analyseringar över denna samhällssjukdom. Främst för vårt nuvarande samhälles syn av dem alla står väl den italienska vetenskapsmannen Lombrosos bourgeoisiska uppfattning: "Prostitutionen har alltid funnits och kommer alltid att finnas. Där finnes ingen bot mot detta samhällsönda".

Vi andra, som tro och veta att ur samhällsmisshälligheternas egen famn dessa sjukdomar spira och leva. Vi veta också att de i en framtid skola försvinna när samhällsindividerna utvecklats till en högre moralisk bildning och när de ekonomiska orättvisor, som genom sin fattigdom och sin olycka tvinga prostitutionen fram bland våra unga, avskaffas.

Nu efter kriget när hunger och elände av alla slag hemsöka olika länders fattiga folk, är det som den vita slavhandeln har lätt för att åter blomstra upp och finna offer bland unga kvinnor, som i sin fattigdom drivas dit.

vändigt få kvinnorna organiserade och med i arbetarepartiet. Det är under sådana förhållanden inte underligt att kvinnor, som lagt ned 10, 15 och 20 års arbete inom rörelsen, känna sig litet bittra till sinnes och vilja kräva förståelse för sitt arbete. Må vi dock alla allt framgent arbeta för våra idéer och därigenom fostra dem, som haft svårt att följa med utvecklingen även då det gäller förståelsen för deras egen klass' kvinnors arbetsinsatser för arbetare-rörelsen.

S. V.

Nu när arbetslöshetens umbäranden och lidanden gå fram över arbetareklassens barn är det lätt att förstå varför de statistiska undersökningarna visa hur i oroväckande hög grad de prostituerade unga kvinnornas antal växer. De svältas dit av det samhällssystem, vars kristna moral tolererar, att genom elände och nöd sådana hemska samhällssjukdomar utvecklas till en hotande fara för mänskligheten.

Ty det onda är icke blott själva trafiken, som existerar inom våra samhällen, där man "köper kärleken för pengar". Det är även en trafik, där människans andliga moral och utveckling degenereras obotligt.

Prostitutionen är icke endast en stor fara för den fysiska utvecklingen. Vad som är värre, är mera fördärligt, är det gift den utsår bland de människosjälur, som engagera sig däri — såväl män som kvinnor.

Vårt nuvarande sociala samhällssystem tvingas av dessa ekonomiska osunda omständigheter att tolerera en samhällssjukdom som prostitutionen.

Det bestående samhällets eget utslag faller själv domen över alla andra argument. Ty det visar oss själv genom sina statistiker att vid ekonomiska depressionstillfällen, som gå fram över världens fattiga folk, ökas kvinno-slavhandeln och prostitutionen.

Men det visar oss även att det är icke de kriminellt sexuella anlagen bland kvinnorna, som föra dem i prostitutionens armar, ty vore det så skulle vi finna en motsvarande majoritet av kvinnor inom de bättre situerade familjerna, som föllo offer för prostitutionen och den vita slavhandeln. Nu visar oss statistiken att mer än 80 procent av de prostituerades antal är kvinnor utgångna från fattiga arbetarhem — unga självförsörjande dåligt avlönade kvinnor, övergivna, hemlösa, moderlösa barnhusbarn, övergivna fattiga, olyckliga kvinnor — — — Endast i sällsynta fall kvinnor från välbeställda lyckliga hem.

Någon annan förklaring behöves ej. Den visar i all sin tydlighet var orsakerna äro att finna till ett samhällsont, som är ruinerande såväl för den enskilda individens moraliska och mentala utveckling som för folkhälsan inom den generation, som vi som människor borde stå ansvariga för.

Alla dessa samhällsmisshälligheter visa framförallt arbetareklassens kvinnor, hur oändligt många djupa samhällsfrågor, som direkt beröra dem själva och deras barn, som klass, och hur oändligt mycket arbete, vi ha oss förelagt, för att framskapa det nya samhällssystem, där fattigmans barn ej längre av nöd skall behöva hemfalla åt den mest degenererande sjukdom och

last bland människor "prostitutionen". Sunda, vackra, glada, lyckliga hem. Goda kulturuppbyggande skolor, tryggad mänsklig existensrättighet genom arbetsplikt för alla i samhället där vi leva och verka är framtidsperspektiv, som vi soc.-dem. kvinnor skall förverkliga inom samhällsutvecklingens ram.

Ur en så utvecklad social samhällsordning, där fattigdomens mödor och vederstyggligheter icke längre existera, där krig icke längre är möjligt därför att människorna själva omöjliggjort detsamma genom sina samhällslagar — skall prostitutionens kvarlevor från ett gammalt barbariskt föråldrat tidsskede icke längre kunna andas. De ekonomiska betingelserna, som uppehöll och framfödde detta samhällets onda, skola en gång dö i kulturens kamp framåt bland människorna för ett bättre moraliskt och ekonomiskt utvecklat samhälle.

De nya tusentals män och kvinnor, som statistiken nu visar oss enrulleras i prostitutionshären — i den vita slavhandelns armé över allt i världen, där nu krigets och arbetslöshetens hemska spår sättes detta klassmärke på arbetarebarnen. De visa oss med all önskvärd tydlighet att dessa olyckliga inom vår egen klass äro offer för ett orättfärdigt, förvrängt samhälles egna ekonomiska lagar.

Men det visar även oss kvinnor att ansvaret för släktets lyckliggörande befrielse ur denna förnedring och last, framför allt vilar på oss kvinnor och mödrar — "inom arbetareklassen", ty det är vår klass barn, som äro offer för detta degenererande lidande. Det är genom våra personliga arbetsinsatser inom samhällsutvecklingens sociala reformering som vi möjliggöra lyckligare, mänskligare, humanare existensrättigheter åt oss själva och våra barn. Vi äga i dag vapnet i våra händer varmed denna och alla andra samhällsorättvisor som nu gå fram över vår klass i all sin hänsynslöshet, skall bekämpas. Vi äga i dag vår rösträtt, som rätt begagnad skall giva samhällspolitikern inslaget av kvinnornas djupaste humanistiska kraft.

Över arbetareklassens kvinnor och deras barn faller det bestående samhällets lagliga orättfärdigheter hårdast. När prostitutionens svältande kvinnohär växer fram som en oroväckande samhällsfara, genom krig och arbetslöshet, framför våra ögon ibland världens olyckliga, fattiga, nödställda människor, då går maningen ur deras elände fram till oss alla och säger — "Gå ut och hjälp arbetareklassen genom din egen personliga arbetsinsats att resa upp det nya samhällets demokratiska struktur."

Undandrager du dig denna arbetsplikt inom samhället för de sociala

I gatans vimmel.

I en människas blick som möter en
man helt plötsligt sig räckas ser
det man längtat och trängt sitt hela liv —
men — vi skiljas och mötas ej mer.

Det behövs ej starka och varma ord,
ej en dyr eller helig ed,
ty den eld som från ögon och hjärtan går
slår i ögon och hjärtan ned.

... Så mötte en blick jag en kort sekund
en gång i en människoflod,
ett hjärta mig räcktes en kort sekund
— och åter jag ensam där stod.

Den blicken sög till sig min hela själ,
mitt hjärteblod törstigt den drack,
den blicken, den blicken, den var dock allt,
jag fick ej en gång säga tack.

Sen' dess när jag går i en främmande stad
och mänskorna glida förbi,
jag hungrande spanar en blick som den
en afton jag drunknade i.

Jag spanar likt den som i ensamhet,
i ångest och bittersta nöd
ett hjärta har längtat men stenar bjöds
när stilla han tiggde om bröd.

Men skymningen faller allt tyngre på,
och mänskornas böljande flod
blir större — dock fåfängt jag spanar en blick
förfärande het och god.

Det var kanske blott denna enda gång
som lyckan min väg lyste klar.
Och jag bar ej bröllopsklädnaden på,
jag, arma, ej värdig den var.

ELSA COLLIN.

demokratiska idèernas seger — då är
du även ansvarig för de lidanden och
det elände som i alla möjliga former
går ut över din egen klass.

Endast genom att omskapa det ekonomiska och sociala samhällssystemet efter sociala, demokratiska riktlinjer och andas kan prostitutionens och den vita slavhandelns nu återuppblomstrandade olyckliga elände försvinna från den humana mänsklighetens society.

Maja Björkman-Broberg.

Agitera för tillslutning till din kvinnoklubb och fackförening!

Morgonbris

nästa nummer kommer ut till
midsommar.

Rekvirera förhöjd upplaga!

Låt aldrig tidningen saknas på
fester och möten i Folkets par-
kerna under sommaren.

Mrs Pethich Lawrence.

Stockholm hade under april besök av en av den engelska kvinnorörelsens mest bemärkta personligheter: fru Emmeline Pethich Lawrence. Hon och hennes make voro just på genomresa till England efter en turné på kontinenten. Som de båda äro socialdemokrater, ivriga internationalister och fredskämpar kan det vara av intresse för "Bris" läsarinna att få del av de föredrag de här höllo och då speciellt fru Lawrence's.

Vid ett privat samtal med fru L. uttryckte hon sin beundran för Sverige, dess folk och natur och lyckönskade oss till att ha det så drägligt, som vi hade det under dessa kritiska tider. I de stora länderna var arbetslösheten och dyrtiden än mera tryckande och värre än vi anade; så hade t. ex. England över 2 miljoner arbetslösa och med dem, som indirekt berördes därav, inneslöts 15 % av hela befolkningen. Flera av våra sociala förhållanden äro avgjort bättre än i de flesta andra länder och hon fäste sig då särskilt vid våra barnvårdslagar. I England voro kvinnorna just i färd med att arbeta för dylika, varför hon ville veta mesta möjliga om våra.

Efter att ha fått del av vår soc.-dem. kvinnorörelse konstaterade hon, att vi voro betydligt bättre ställda även i detta hänseende, än kvinnorna i flera andra länder. Svårigheten för oss ligger uti, att vi inte, på grund av den ringa språkkunskapen ibland våra soc.-dem. kvinnor, kunna göra oss gällande på de utländska kongresserna. Om det vore bättre ställt därmed skulle ni onekligen, konstaterade fru Lawrence, ha mer att lära bort, än själva lära.

Hr Lawrence's föredrag rörde sig om den politiska situationen i Europa, men då denna genom dagspressen och genom konferenserna i Genua och Rom är väl känd för oss här i Sverige, skall jag gå över till ett sammandrag av fru L:s föredrag.

Hon började med att uttala den förhoppningen, att alla de närvarande

kvinnorna tillhörde den internationella fredsföreningen, ty då hade man vännar i hela världen. Hennes livsarbete hade inriktats på två ting: full frigörelse för kvinnorna samt världsfred. Hon ansåg att Sverige varit ett föregångsland och att svenska kvinnor voro de bäst bildade och som bragt ära åt alla kvinnor. I fredshänseende hade Sverige givit ett stort exempel genom den fredliga uppgörelsen med Norge 1905, då det gav Norge den önskade friheten utan vapenbruk. Fru Lawrence hade alltid i sitt fredsarbete använt detta exempel från Sverige och hon önskade att England kunde komma till samma resultat med Irland.

Kvinnorörelsen är världsomfattande. Den går fram över alla länder, men har haft sitt stormcentrum i England. 1906—1914 stredo Englands kvinnor för sin sak och över 1,000 kvinnor, ur alla klasser sutto i fångelser längre eller kortare tid. Ehuru fru L. var entusiastisk fredsvän trodde hon på den strid, som höjer alla och som bringar framåtskridande, och kvinnornas strid hade inte förorsakat andra någon skada. Det var den enda strid i hela världen där ingen sårats och det var därför att det var en kvinnornas strid. De imiterade ej mänsrens krigföring, togo ej deras vapen, utan de använde sig av löjets, skrottets, skämtets vapen. Det var samma vapen, som alltid använts mot kvinnorna. Männerna ha skojet med den gamla flickan, svärmodern, den grälände hustrun. Kvinnorna visste hur rädsla männen äro för allt löjligt, isynnerhet i politiken.

Exempelvis berättade hon hur de gingo tillväga för att få bort det löjliga "damernas galleri" (apgalleriet) på riksdagshuset, bakom vilket varje kvinna, som ville åhöra en riksdagsförhandling måste sitta. De gingo upp på galleriet och började göra frågor. När poliserna skickades upp för att köra ut dem kunde de inte få dem därifrån, enär de omkring handlederna hade fastgjort tjocka kedjor, vilka de sedan med hänglås fäst fast i gallret. Man sände efter en smed, men han kunde inte fila av kedjorna, som voro för tjocka, utan han måste säga sönder gallret i stället.

Nu äro dessa galler borta. Kvinnorna skrattade bort hindren!

Vad lärde nu de engelska kvinnorna genom sitt arbete och sitt lidande? De lärde sig solidaritet och samhörighet, ty trots klasskillnaden, höllo de alla tillsammans.

Som ett bevis på denna samhörighet berättade hon, hur hon själv och en lady Constance Lytton, dotter till vice konungen av Indien, sändes i en deputation till underhuset. De blevo arresterade och skickade i fångelse, men när minister Gladstone fick höra att det var lady Lytton som fångslats sände han en läkare för att undersöka henne och denne förklarade henne vara

för klen för fångelset. Hon själv och alla andra sade, att det var för hennes rangs skull och de frågade hur t. ex. en arbeterska skulle blivit behandlad. "På samma sätt", svarade ministern. Då förklädde lady sig till arbeterska, tog namnet Jane Walton och gick med i en annan deputation. Återigen blev hon fångslad, men nu var det ingen som brydde sig om hennes hälsa, utan hon fick sitta inne sin tid. När hon efteråt påvisade det skeddade fick hr Gladstone flytta över till Sydafrika. På detta sätt visade de engelska kvinnorna sin solidaritet.

Men de kände också sin enhet med hela världens kvinnor. Allt eftersom kvinnorörelsen växte, växte enhetskänslan. De arbetade ju för samma sak, barnet, den nya generationen. Inte ens kriget kunde förstöra enhetskänslan. Dessa kvinnor kunde ej hata de tyska kvinnorna; de förstodo dem, visste att de ledde på samma sätt. Soldaterna berättade, hur efter slaget de döende soldaterna brukade ropa på sina mödrar. Det var olika språk, men s a m m a r o p!

6 månader efter krigsutbrottet samlades kvinnor ifrån 16 olika länder till en konferens i Haag, för att överlägga och för att trösta varandra. En vecka voro de tillsammans, men de stredo ej, sårade ej varandra, ehuru de voro s. k. fiender. De kände sig som i ett hus när någon kär anförvant ligger död — de drogos alla närmare varandra. Alla hade de döda anförvanter och de kände med och för varandra.

Kongressen utsåg en deputation som fick i uppdrag att besöka alla länders regeringar. En medlem ifrån vart och ett utav de neutrala länderna utsågs och de besökte alla de krigförande. De bådo om en samförståndets fred, ty kvinnorna visste, att om kriget skulle få fortsätta och följas av en våldsfred, skulle endast nya olyckor följa. De fingo ej vad de begärde; man lyssnade blott artigt till dem. Men för första gången i historien hade kvinnor, mitt under brinnande krig, kunnat samlas för att arbeta för fred och förståelse.

Isoleringens tid kom, men de visste att kvinnorna i fiendeländerna arbetade på samma sätt, som de själva. Efter Lusitania-dådet protesterade de tyska kvinnorna, fast man ej visste det förrän efteråt. De engelska arbetade emot hungerblockaden. Stora möten höllos, regeringen besöktes, men det hjälpte ej. Men hela världen fick se, att när blott folket får veta situationen, så protesterar det. Tidningarna försökte hindra dem och sökte i stället uppegga soldaterna emot fienden.

Det är ej människornas hjärtan, som det är fel på, underströk fru L., men folket be- drages av pressen och de regerande.

En journalist hade frågat henne, vad hon trodde den viktigaste uppgiften vore, för att hjälpa världen ur dess nu-

Sådant det är — sådant det borde vara.

I det året 1921 erhöilo Sverges kvinnor politisk rösträtt, och genast fingo vi agitatorer ge oss ut, för att åka land och rike omkring, och förkunna för kvinnorna vilket oerhört ansvar de fått genom erhållande av de nya rättigheterna.

På dessa våra resor så komma vi dock, kanske många gånger helt ofrivilligt, att göra en del iakttagelser. Det hör inte alls till ovanligheten, att man kommer till ställen, där männen med iver och intresse deltar och ägnar hela sin fritid åt arbetarrörelsen, men deras hustrur hållas helt och hållet utanför densamma. Man skyller oftast detta på intresselöshet från kvinnornas sida, men kunna vi då vara så alldeles övertygade om, att männen verkligen försöka väcka kvinnornas intresse för socialismen? Det är nog i det stycket det brister på så ofantligt många ställen. Är det manne inte ofta på det sättet, att hindren för kvinnornas deltagande i det arbete som ligger utanför det egna hemmet göras oöverstigliga? Det talas så vackert om kamratskap, och att äktenskapet bör vara en förening av två likställda kamrater, men handen på hjärtat mina herrar, är det dock inte så, att när vi komma till praktiken så går det så ledigt och lätt att leka kamrat med andra kvinnor, men i sin egen hustru vill man helst se hushållerskan, som tyst och omärkligt skall i hemmet ställa allt tillrätta, utan fordran på rättigheter och utan att lägga sig i vad männen ha för händer? Och nog inse männen att det är nödvändigt att kvinnorna deltaga i både samhälls- och organisationsarbetet, ja, de anse att det rent av är deras skyldighet, men i fråga om den intres-

serade mannens egen hustru, så kan hon aldrig få någon tid över för det arbetet, för hon har hemmet och barnen att sköta. Och hon kan heller aldrig komma ut, därför att hon måste vara hemma hos barnen ständigt, och man kan inte heller tänka sig, att någon annan t. ex. mannen skulle kunna sköta detta arbete i hennes ställe, om så ock endast för en enda kväll i månaden. Jag träffade för en tid sedan, en mycket intresserad partivän — intresserad är egentligen ett för lamt uttryck, han var helt enkelt eld och lågor — och han yttrade till mig bland annat "mitt hopp står till kvinnorna".

När jag senare frågade om inte den mannens hustru deltog i arbetarrörelsen, så fick jag den upplysningen, att hon kunde aldrig deltaga i något organisationsarbete alls, därför att hon kunde inte komma från hemmet och barnen. Och detta hem utgör inte något undantag, tvärtom hör det till de mera vanliga.

Är det manne inte på tiden att vi börja flytta demokratien i någon mån in i hemmen, så att individerna där komma till ett litet grand likställighet? Ska vi ha rätt att hoppas någonting av kvinnorna, och ska vi kunna fordra någonting av dem, då måste de också få rättighet till en liten smula utvecklingsmöjligheter. De behöva fritid för att kunna utveckla sig, och de behöva också uppmuntran, ty deras arbete det är det evigt enahanda, och som sådant inte ägnat att ge andlig lyftning, men det är dock ett arbete utan vilket ska-

varande elände. Hon hade svarat: det första var en revision av fredstraktaten samt ett återupprättande av de ekonomiska förhållandena, och det andra: närmandet mellan världens vaknande kvinnor. Om kvinnorna kunna mötas, kunna se sina gemensamma intressen i arbetet för barnet, den nya generationen, i dess fysiska och moraliska uppfostran skall resultatet bli en bättre värld.

Nu är kvinnornas tid! De ha fått rösträtt, likställighet med männen i de flesta länder och de ha stor makt.

Fru Lawrence hade varit uppe i vårt riksdagshus och sett hur kvinnorna där sutto sida vid sida med männen. För 10 år sedan var detta en dröm; då skrattade man bara åt något så barockt.

I England hade de ännu blott 2 kvinnor, men de hade inte kunnat få in fler när lagen gick igenom först 4 veckor före valet, men de skulle säkert få fler vid nästa val. En var konservativ och en liberal, men när det gällde

serade mannens egen hustru, så kan hon aldrig få någon tid över för det arbetet, för hon har hemmet och barnen att sköta. Och hon kan heller aldrig komma ut, därför att hon måste vara hemma hos barnen ständigt, och man kan inte heller tänka sig, att någon annan t. ex. mannen skulle kunna sköta detta arbete i hennes ställe, om så ock endast för en enda kväll i månaden. Jag träffade för en tid sedan, en mycket intresserad partivän — intresserad är egentligen ett för lamt uttryck, han var helt enkelt eld och lågor — och han yttrade till mig bland annat "mitt hopp står till kvinnorna".

När jag senare frågade om inte den mannens hustru deltog i arbetarrörelsen, så fick jag den upplysningen, att hon kunde aldrig deltaga i något organisationsarbete alls, därför att hon kunde inte komma från hemmet och barnen. Och detta hem utgör inte något undantag, tvärtom hör det till de mera vanliga.

Är det manne inte på tiden att vi börja flytta demokratien i någon mån in i hemmen, så att individerna där komma till ett litet grand likställighet? Ska vi ha rätt att hoppas någonting av kvinnorna, och ska vi kunna fordra någonting av dem, då måste de också få rättighet till en liten smula utvecklingsmöjligheter. De behöva fritid för att kunna utveckla sig, och de behöva också uppmuntran, ty deras arbete det är det evigt enahanda, och som sådant inte ägnat att ge andlig lyftning, men det är dock ett arbete utan vilket ska-

barnens och kvinnornas bästa, röstade de gemensamt. Politiken börjar att förändra karaktär. Det blir mer förståelse mellan könen. Hon bevisade detta genom att berätta hur en ung kvinna i England var anklagad för barnamord, men hur hon av juryn förklarades för "icke skyldig" därför, att inte mannen var vid hennes sida.

Hade detta varit möjligt för några år sedan? Så har det förändrats i England och det tyder på en bättre förståelsens anda. Kvinnorna ha vunnit seger!

Nu gäller det att gå vidare tills fred och förbrödring mellan alla folk åstadkommit, tills vi uppnått den nya æran.

Fru Lawrence's föredrag, som framförts på ett uttrycksfullt sätt och på en förtjusande vacker engelska, åhördes med spännt intresse och man ville inte ens ha det tolkat för att inte förta den goda stämningen.

Nelly Thüring.

Rembrandt.

Ung flicka.

pelsens herrar skulle berövas sin bekvämlighet.

Hemmet är ju grundvalen för vårt nuvarande samhällssystem, och även om det är fel i systemet, så är det dock för närvarande så, och ska vi då tänka oss att demokratisera samhället, så böra vi väl börja från grunden, och därigenom vinnes också att ett efterkommande släkte så att säga får demokratien i blodet från barndomen.

H — a F — d.

Tidens tredje häfte har utkommit, inlett med en större artikel av professor Vilhelm Lundstedt om "Samhället och rättsordningen, En revolt mot rättsskolastiken". Artikeln utgör en koncentrerad framställning av grundtankarna i förf:s nya juridiska åskådning och lämnar en fyllig motivering för denna vid sidan om en dräpande kritik av äldre juridiska åskådningsätt. Efter denna huvuduppsats följer trenne mindre, lättare uppsatser: "Politisk historia och kulturhistoria" av fil. d:r Lars Dalgren, "Fosterfördrivningen och den nya moralen" av E. A. Ahlberg och "Socialiseringen i Österrike" av d:r Wilhelm Ellenbogen, Wien.

Som vanligt har häftet dessutom en större avdelning för "Händelser och spörsmål", varunder redaktionellt behandlas "Guldmyntfoten och Genuakonferensen", "Det svensk-ryska handelsavtalet", "Socialiseringsreflexioner kring margarinstriden", "Bankkrascherna" och "Pressen och valutafrågorna".

Barnuppfostran.

(Ur Gleichheit.)

Kära fru Margareta!

Allt sedan Salomos dagar hava myror och bin framställt för oss som mönster av flit och förutseende, vilket väl delvis gjort, att dessa deras dygder blivit oss nästan lika förhatliga som deras bett och stygn. Därför vill jag heller ej försöka att som förebildliga för det tvåbenta samhällsdjuret människan framhålla och prisa deras, inom hela djurriket, ouppnådda, framstående egenskaper att vårda och sörja för sin avkomma, som dessa insekter utveckla. Deras bostäder äro ju dock nästan endast en jättelik krubba och "småbarnsvårdsanstalt" och hela deras liv är huvudsakligast inställt på fortplantning.

Trots sina egenskaper synes de emellertid i dag ej vara mycket vare sig klokare eller dummare än deras över och på pyramiderna en gång svärmande och vimplande förfäder. Om det också för dem predikats, att arbeta endast för bi- och myrsläktet som till oss för människosläktet?

Dessa eftertänksamma funderingar ha till syfte att varna både mig, eder och reformpedagoger från att blott i barnet och dess riktiga uppfödande se det viktigaste i det samhälleliga livet.

Visserrligen är fortplantning av släktet en viktig uppgift, men dock ej viktigare än vidmakthållande och skön utgestaltung av livet för den enskilde, av vilka nu en gång släktet består. Ville ni därför till efterföljande framställning av framtidsskolan tyst tillfoga: Allt detta skall skapas, icke blott för ungdomen, utan också för de vuxna: Museum, teater, parkanläggningar, luftiga, vackra bostäder för arbete och

vila, lantvistelse och resemöjligheter för alla och förverkligandet av många andra socialpolitiska önskemål som vi nu ha på hjärtat. Och nu skriver jag, efter denna utvikning, förtröstansfullt vidare.

Enhetsskolan, den gemensamma bottensskolan måste bli den kulturella medelpunkten för alla större eller mindre gemensamma livssträvanden. Den griper den blivande människan redan före dess födelse, i det ordnade vårdhemmet med försorg och vård och lindrat arbete för mödrarna, före nedkomsten; där både dibarn och moder erhålla sin riktiga skötsel och där det därjämte utbildas de framtida allmänna vårdarinnorna, skyddssystrarna, förestånderskorna för kindergården och alla dessa som på allvar skola befatta sig med modervård — i moderskolan. Den två-, tre- till fyra-åriga kursen giver här hela den "förskolspliktiga" barnvärlden ett hem, ett sunt, soligt av kärlek men också av förständig erfarenhet lett barnparadis, och därtill umgänge och sällskaplighet samtidigt som denna uppfostran till ordning, som ur mångfalden av otaliga individuella särönsknningar av den tvingande nödvändigheten till enhetlighet i ledningen måste utvecklas, men där varje barn erhåller sig tillkommande rättighet i samklang med det hela. Här och blott här lägges grundvalen för sedlig bildning: Den goda vanan för barnet att vara venlig, punktlig, rådig, hörsam och lydig, uppriktig o. s. v.; egenskaper, som ej förvärfvas genom historieberättande, utan genom daglig och stundlig övning med och bland sina lekkamrater.

Den goda "Kinderstugan" behöver ej längre bli ett privilegium för de bättre ställda. I lek och lättaste arbete blir det outtröttliga verksamhetsbegäret hos barnet väckt, lett och vant till uthållighet. Dess skaparvilja att forma det bildbara stoffet, dess vetgirighet, och dess medkänsla med djur- och växtlivet blir utvecklat. Således växer barnet omärkligt in i den egentliga skolan. Ingen smärtsam och ångestfull övergång behöves då förekomma från friheten till tvånget, från leken till undervisningen, från det sorglösa, obundna till lydnad och stillasittande. Det

"Ronda". Relief av S. Schwartz.

ena växer således ur det andra och med växandet av de kroppsliga och andliga förmögenheterna följer att barnet icke är nöjt med att bara vara verksamt utan längtar till skapande arbete. Skolklassen blir då icke mera fängelset varest galérlavarna från de hårda bänkarna blicka upp till den högt tronande och mäktige i katedern, utan en verkstad fylld av liv och verksamhet för huvud och händer, lust och munterhet. Den nya arbetarskolan är icke blott en läroanstalt med beprövad arbetsundervisning, utan en allsidig uppfostringsanstalt där de andliga och kroppsliga förmögenheterna genom jämn övning utvecklas och stärkes till sin tjänst i det allmännas bästa.

Ledning till skarpt iakttagelseförmåga, företagsamhet, medarbete, efterbildande, självskapande, d. v. s. lära sig arbeta. Praktisk kulturundervisning skall givas; är huvud och hand en gång hemma i tekniken och föremålen i hemorten, utvidgas lusten sedan gärna vidare till vidsträcktare områden, och till historisk fördjupning. De tidigare förhärskande andliga färdigheterna i räkning, geografi, historia jämte de oumbärliga i läsning och skrivning inriktas av sig själva hos barnet på det område där det av den inre böjelsen och intresset som kunskapssökande kommer att huvudsakligast användas. Ingen osund äregirighet väckes, med sina osköna följer av själviskhet, "streberskap", hänsynslöshet, girighet och bedrägeri; men ej heller följer något tvångs- och straffsystem för fel och likgiltighet då ömsesidig hjälp från kamrat till kamrat, från äldre och skickligare till nybörjarna genom nästan omärkbar påverkan av gemensamhetsledningen frambringar en anda där svårigheter må kunna, mycket lättare än nu, finna lösning. Icke blott de sociala dygderna hjälpsamhet, fördragsamhet, frivilligt underordnande, stark ansvarskänsla, den enskildes ansvar för det hela och det helas ansvar för den enskilde, utvecklas och övas, utan de unga vinna också insikt i de allmänna samhälleliga huvudsaksmå-

"Baby". Pennteckning av A. M. Burligh.

len, i arbetets art, i förvaltning, i kultu-rens utveckling o. s. v. På detta sätt att övas i dagens uppgift mogna barnen i det allmänna framsteget och lärandet till duktiga medlemmar i sitt folks och statsväsens gemensamma och framtida kultur.

Helt naturligt skall det ur denna arbetsgemenskap framväxa en stark gemensamhetskänsla. Arbetskolan kommer visserligen genom skolbespisning, skolträdgårdar, lekplaner och underhållningsmöjligheter att fostra barnet i en åttatimmarsdag, men sedan skänka dess tid fritt för vila i hemmet, en munter och rofylld vila, som ej av skolan förbittras genom ångest med straffläxor och hemarbete som nu. Skolan där arbetet blivit en fröjd blir också på andra sätt tilldragande. Till glada fester, skolhögtider — ja, varför icke också familjefester i vän- och kamratrektsen — för de äldre. Skolaulan blir samlingsrummet för konserter, teateruppföranden, föredrag, fria lärokurser för vuxna. Vidare för råds-sammankomster mellan föräldrar och lärare för grundläggande av ett harmoniskt samarbete mellan skola och hem, för yrkesval, arbetsförmedling o. s. v., "skolförsamlingar", företrädande skol-folket överläggande om riktlinjer och skolfrågor, hålla även där sina möten.

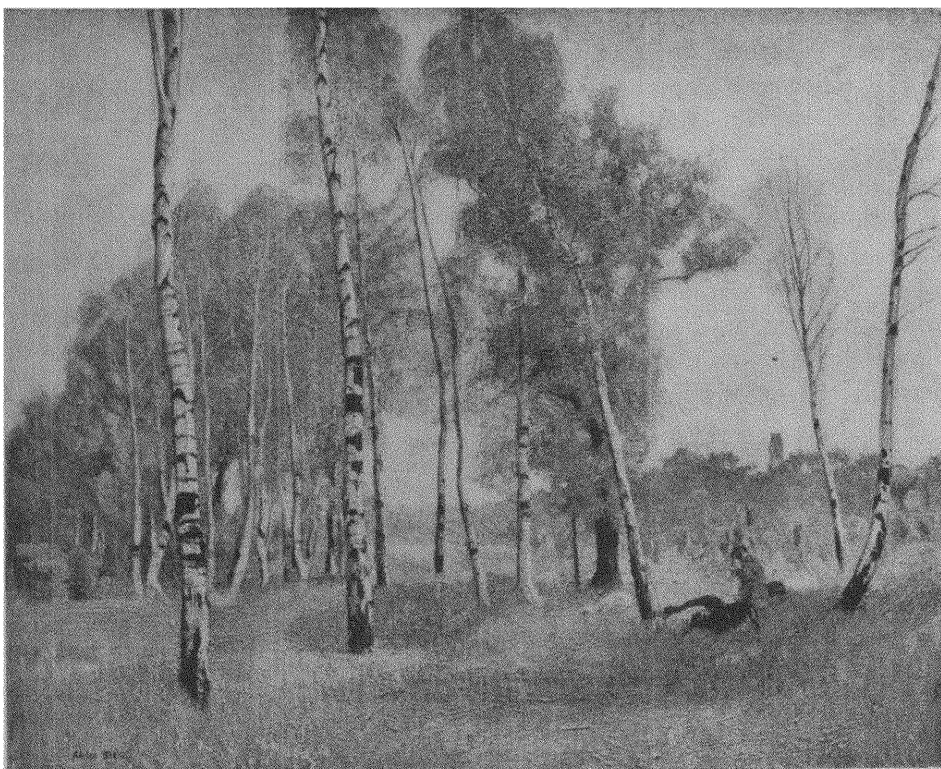
Kort sagt: Vad kyrkan en gång var, eller bort vara, för byn och småstaden, och vad befolkningen i storstaden med sin splittring behöver, ett gemensamhetshem, en förständig och storstilad uppfostrings- och kunskapsorganisa-tion det skall skolan bli. Barnen ha hittills uppfostrats i föräldrade bekän-nelser i det politiska klass- och stånd-samfundet, i bildnings- och besittnings-motsatserna, som undergrävt folkge-menskapen, detta måste uppfostran nu mildra och hjälpa.

Ur enhetsskolans uppfostran växer enhetsandan. Icke längre sönderingen i klassen, partiet, bekännelsen, utan som vår författning anger till den tyska folksjälen enhet och till folkförso-ningen.

Kära vän! För edra egna barn bad ni om några råd i uppfostringsfrågor. Förundras ni över, att jag icke som prinsens informator, redan från början en avsidet från den stora allfarts-vägen liggande genväg till ett lugnt och lyckligt liv anvisat, utan slutligt begär, att ni i likhet med mil-jonerna av edra övriga kamrater inord-nar eder i arbetet för våra mål?

Endast gemensamt arbete också på detta område, och just på detta, kan rädda oss. Arbeta, handla! Icke blott klokt prata, önska, hoppas, bida och andäktigt svärma. Ingenting erhålles för intet.

Eder gamle
Dr. Penzig.

Adrian Stokes: Junimorgon.

Uppgifter om finska socialdemokratiska kvinno-rörelsens öden under de sista tiderna.

Efter världskrigets utbrott fick vårt lands arbetarrörelse, liksom även hela vårt lands ekonomiska och politiska liv, indirekt lida kännbara skador, ehuru vi icke omedelbart togo del i kriget. Det socialdemokratiska partiets verksamhet inskränktes av myndigheterna inom synnerligen trånga gränser, vilket återigen förorsakade lamslående och försvagande av hela rörelsen. Synnerligen förkrossande in-verkade denna krigstid på socialdemo-kratiska kvinnoförbundets verksamhet, varvid dess medlemsantal år 1916 sänktes så lågt det aldrig varit under den tid förbundet existerat eller till 1,206. Även inom socialdemokratiska partiet sjönk antalet kvinnliga med-lemmar på ett svindlande sätt, näm-ligen till 10,641, medan det tidigare varit 18,986.

Under inverkan av den storslagna frihetskänsla, vilken hela Finland och framför allt Finlands organiserade och t. o. m. dess oorganiserade arbetare kände år 1917 efter den ryska mars-revolutionen, uppstod ett dittills okänt behov av verksamhet. Såsom en från bojorna frigjord förs böljade vårt lands arbetares organisationsverksamhet fram-åt. Såsom ett bevis härpå kan anfö-ras, att Socialdemokratiska Kvinnoför-

bundets medlemsantal på ett par tre månader steg till närmare 7,000, vil-ket är det vackraste resultat som hit-tills uppnåtts.

Finlands arbetare kände med ens, att deras krafter vuxit till den grad, att när i november samma år bolsche-vikernas stateomvälvning ägde rum i Ryssland, följde de i början av år 1918 utan tvekan efter.

De finska arbetarnas omstörtningss-försök misslyckades fullkomligt, och den därefter följande, av segraren or-ganiserade vita terrorn kommer aldrig att glömmas av den nu levande ge-nerationen. Det är tillräckligt att nämna, att i fångläger råkade omkring 90,000 personer, av vilka omkring 5,000 voro kvinnor. 18,000 dödades, bland dem hundratals kvinnor, och dessutom blevo omkring 20,000 barn fader- och moderlösa. Det fanns icke en enda arbetarkvinna, som icke skulle få bära ett hjärteoffer på detta miss-lyckade omstörtningss-försöks altare.

All verksamhet från socialdemokra-tiska partiets sida var helt och hållet förbjuden, ingen av partiets tidningar utkom, alla arbetareföreningars hus voro stängda, och alla arbetare, som befunno sig utom fånglägrens gränser, voro gripna av en gränslös fruktan

och förkrossning. Under sådana förhållanden begynte de socialdemokratiska kvinnorna återupptaga sin verksamhet. Det var efter endast en 10 månaders tung vila, men blev dess verksamhet omedelbart mycket livlig. År 1919 hölls i december ett hela landet omfattande representantmöte, på vilket voro representerade 46 kvinnoföreningar. Såsom medlemmar i förbundet hade anmält sig omkring tre tusen personer.

Glädjen över att verksamheten väckts till liv blev icke långvarig, ty i början av år 1920 började i vårt land meningsskiljaktigheter angående verksamheten, likt en smittosam sjukdom, härja bland arbetarna. En del av dem hade efter det misslyckade omstötrningsförsöket börjat tro på en ny revolution, som snart skulle äga rum. Även i Kvinnoförbundet, som alltid varit socialdemokratiskt, började visa sig meningsskiljaktigheter angående bibehållandet av verksamheten fortfarande såsom socialdemokratisk. Synnerligen verksamma för underblåsande av dessa meningsskiljaktigheter voro de förra kvinnliga kamrater, vilka flytt till Ryssland och av vilka största delen under sin vistelse i nämnda land till sina åsikter blivit kommunister. De förespeglade sina närmaste, att en stor världsrevolution förestod alldeles omedelbart, varför varje arbete till förmån för socialdemokratien var förgäves, varjämte de från Ryssland förseddes med penningar för förberedande av en revolution i Finland.

Som ett resultat härav måste man anse den omständigheten, att en del av de år 1919 på representantmötet valda medlemmarna av förbundsstyrelsen började arbeta för att vårt lands Socialdemokratiska kvinnoförbund skulle ansluta sig till Moskva och utfärdade, oaktat motstånd av medlemmarna, ett upprop i Socialdemokratiska Kvinnoförbundets namn, i vilket kvinnoföreningarna uppmanades utträda ur det socialdemokratiska partiet och ansluta sig till det nyss bildade socialistiska (kommunistiska) partiet.

Då varje förnuftig verksamhet tillsammans med dessa styrelsemedlemmar, vilka blivit kommunister och kände sig oberoende av stadgar och beslut, var omöjlig, blevo de socialdemokratiska medlemmarna tvungna att avgå från nämnda styrelse och därigenom skrida till räddande av den

Soc.-Dem. Kvinnoförbundets distriktskonferens

hölls i Stockholm den 15 och 16 maj. Konferensen hade sammankallats med tanke, att det ännu vore lång tid till nästa kongress. Då nu, dels anslutningen till förbundet blivit ganska stor sedan sista kongressen och dessutom ett stort antal nya klubbar bildats hade förbundsstyrelsen känt behov av att rådgöra med kvinnodistrikten om bästa sättet för blivande agitation och arbete för att intressera och instruera de nya klubbarna så att de få litet träning i arbetet och framförallt upplysning om socialismens idéer.

På konferensen voro nio distrikt representerade med tolv ombud och som inbjudna gäster voro närvarande två av våra agitatorer, nämligen fruarna Thüning och Flood.

Avsikten var ursprungligen ej att konferensen skulle fatta några definitiva beslut eller att förbundsstyrelsen skulle ge ombuden några direktiv, utan meningen var att man skulle genom diskussion i en del nu föreliggande frågor, och om agitationen i sin helhet kunna informera varandra.

Till en början diskuterades klubbarnas inre arbete och det visade sig snart, att detta helt säkert på en del håll har många brister och att den behövlige ledningen saknas.

Konferensen uttalade sig för utgivande av en instruktionsbroschyr, vari sådana frågor beröras, som exempelvis

hur man sätter upp en dagordning. Skyldigheterna för klubbens medlemmar och funktionärer m. m.

Stomme till den kommande broschyren hade utarbetats av fru Agnes Söderqvist och skulle med några tillägg bli färdig fortast möjligt.

Likaså skall förbundsstyrelsen, distrikten och klubbarna i samarbete söka att där så behövs sända ut en instruktör att hjälpa de nya klubbarna med deras inre klubbarbete.

Såväl vid instruktörens arbete i klubbarna som vid upplysningskurserna som eventuellt komma att anordnas bör givas litteraturanvisningar. Och vid alla tillfällen skall agiteras för att kvinnorna ovillkorligen böra läsa vår egen press. Kunde man få kvinnorna att göra detta vore ett gott upplysningsarbete undanjort.

Bland de frågor vi tänkt oss förda på dagordningen 1922—1923 äro då företrädesvis de som delvis under tiden komma på riksdagens bord, såsom barnavårdslagarna, särlagstiftningen (nattarbetslagen), moderskapsförsäkringen, rashygien, bottenkolereformen och fredsfrågan. Vid den diskussion, som fördes om dessa frågor visade det sig, att man ute i landet har helt olika meningar angående inte precis botten-skolan men påbyggnaderna, ungdoms- och yrkesskolorna.

Nu när vi äntligen fått denna reform

finska kvinnliga arbetarrörelsen från att råka i kommunisternas våld. I januari 1921 underrättade de socialdemokratiska medlemmarna av förbundsstyrelsen avdelningarna att de avgått från förbundsstyrelsen samt uppmanade de socialdemokratiskt sinnade kvinnoföreningarna att skilja sig från nämnda förbund. Resultatet blev även att största delen av de kvinnoföreningar, vilka då hörde till Socialdemokratiska Kvinnoförbundet, skilde sig från detta kommunistiskt blivna förbund och sammanslöto sig för att fortsätta sin verksamhet fortfarande i enlighet med socialdemokratiska grundprinciper.

I juni samma år hölls ett allmänt möte av representanter för de socialdemokratiska kvinnoföreningarna, på vilket 43 socialdemokratiska kvinnoföreningar voro representerade. Mötets viktigaste uppgift var att skapa en fast ståndpunkt med avseende å olika

partiformationer. Främst beslöts att stå i nära förbindelse med Socialdemokratiska partiet, och att endast socialdemokratiska föreningar skulle få tillhöra förbundet. Man uttalade förhoppningen att ett internationellt socialdemokratiskt samarbete mellan de olika ländernas kvinnoföreningar måtte komma till stånd, och borde de stora ländernas kvinnoföreningar taga initiativet i detta avseende, vartill även Finlands socialdemokratiska kvinnor gärna skulle ansluta sig.

(Forts. i nästa n.r.)

Insamlingen till Ryska barnen. De som ej redovisat för de kort som rekviderats och erhållits torde omedelbart göra detsamma.

Obs! Blanka kort skola sändas tillbaka.

som för framtiden alldeles säkert kommer att bli av den största betydelse för den nu uppväxande ungdomen, är man inte benägen att vare sig vilja förstå eller stödja reformen.

Dess bättre synes detta vara undantag, ej regel.

I denna såväl som frågan om barnavårdslagarna framgick av diskussionen att det behövs upplysning, mycket upplysning.

Vid andra dagens förhandlingar diskuterades frågan om rashygien samt freds- och moderskapsförsäkringsfrågorna. Den senare ansågs vara av stor vikt och att den löses snarast på ett tillfredsställande sätt. Som det nu är, med bestämmelsen om, att den blivande modern enligt lag är förbjuden att arbeta viss tid före och efter barnsbörd, utan att vara hänvisad till någon möjlighet att under tiden försörja sig, har en hel del kvinnor mycket bekymmersamt.

Angående rashygien kan den frågan nog dryftas i klubbarna om man får en bra inledning, exempelvis av någon läkare. Dessutom bör arbetas för frågan som läroämne i våra skolors högre klasser.

I fredsfrågan uttalades önskemål om att förbundsstyrelsen tillsammans med fredsföreningarna skulle söka få till stånd en fredssöndag över hela landet, och om så kunde ordnas, internationell.

I frågan om nattarbetslagen protesterar vi nu som förut mot densamma, då lagen drabbar hårdast de kvinnor, som äro anställda inom de bäst avlönade yrkena. Vi betona att vi ej äro emot skyddslagstiftning, men då skall den gälla såväl män som kvinnor och inte bli en särslagstiftning mot kvinnorna.

Vid punkt 5 på dagordningen om: "Ett uttalande med grundprinciperna för kvinnoorganisationerna inom arbetarrörelsen", gav ordf. en liten orientering i den punkten och påvisade hur liten förståelse på en hel del platser ute i landet det visas för kvinnornas arbete för arbetarrörelsen. Under diskussionen framkom vidare att det vid flera tillfällen har visat sig, att man hellre bildar ungdomsklubbar än kvinnoklubbar. Om detta vore ju ingenting att säga om man inte vid tillfällen och som hjälp vid fester och tillställningar ständigt tog kvinnornas hjälp i anspråk. Männen vet också, att vi gärna hjälpa till och arbeta där vi kunna, t. o. m. grovarbetet vid dessa tillfällen, men vi ha också rätt att fordra att man försöker förstå kvinnornas arbete när det gäller att få till stånd klubbar i vilka kvinnorna kunna få upplysning och fostran till goda socialdemokrater och målmedvetna medborgare. Redaktionskommittén fick i uppdrag att utarbeta detta uttalande.

För höstens agitation har förbundsstyrelsen tänkt sig att så långt ekono-

mien tillåter inrikta sig på att genomagitera de landskap som ej ha distrikt och sådana där möjligen klubbar kunna bildas.

Under punkt 4 mom. 6 på dagordningen om förbudsomröstningen, diskuterades kvinnornas ställning till den blivande agitationen i frågan.

Förbundsstyrelsen har ansett att klubbarna, utom i de fall där redan ställning till frågan tagits och det således kan förutsättas att full enighet råder, ej kollektivt bör gå med på ena eller andra sidan, emedan splittring helst bör undvikas. Men naturligtvis är det kvinnorna som enskilda medlemmar obetaget att arbeta i ena eller andra riktningen, och kvinnorna böra uppmanas att rösta vid omröstningen. Förbundsstyrelsens uppfattning blev också konferensens.

I diskussionen om landstings- och de kommunala valen uttalades den mening att distriktsstyrelserna själva, som ha bättre kännedom om de olika ortsintressena, skulle sköta om agitationen.

Efter att ytterligare ha diskuterat några små frågor samt agitationen för Morgonbris var konferensen redo att åtskiljas efter två dagars givande arbete som vi hoppas omsatt i praktiken skall giva gott resultat.

A m a n d a F r ö s c e l l,
förb.-sekr.

Redovisning för Rysslandsinsamlingen

inkommen till den 22 maj.

Arboga	10:—
Arvika	15:—
Alvesta	10:—
Bollnäs	5:—
Billesholm	10:—
Brunflo	5:—
Djursholm	10:—
Degerfors	10:—
Dalby	10:—
Essvik	5:—
Enköping	25:—
Eslöv	10:—
Falkenberg	10:—
Fagersta	15:—
Fosie	10:—
Fagerviksverken	15:—
Floda Skallsjö	5:—
Gävle	15:—
Hässleholm	10:—
Halmstad	95:—
Höganäs	10:—
Huskvarna	10:—
Hässelby	25:—
Hallsöberg	10:—
Hunnebostrand	5:—
Hörneåfors	5:—
Jönköping	10:—
Katrineholm	10:—
Kärrgruvan-Norberg	10:—
Karlshamn	10:—
Karlstad	15:—
Klagshamn	10:—
Kungsbacka	15:—
Klavreström-Norrhult	60:—
Ljusne	30:—
Matfors	5:—
Munkfors	60:—
Malmö	10:—
Motala	10:—

Sjungande barn.

Mora	10:—
Munkedal	10:—
Mjölby	35:—
Mellerud	10:—
Malmköping	5:—
Nykroppa	10:—
Nynäshamn	10:—
Nyköping	5:—
Oskarshamn	20:—
Storfors	10:—
Spånga	50:—
Skoghäll	10:—
Sundsvall	10:—
Solna	35:—
Sandviken	10:—
Sjöbo	10:—
Skattkärr	20:—
Sundbyberg	55:—
Söråker	5:—
Sölvesborg	10:—
Surahammar	10:—
Sala	10:—
Sparreholm	10:—
Svedala	10:—
Sjuntorp	20:—
Skövde	10:—
Stugsund	5:—
Saltsjö-Järla-Nacka	10:—
Stockholm: Allm. Kvinnoklubben ..	10:—
, Kungsholmens Kvinnokl.	45:—
, Gamla stadens ..	5:—
, Bryggeriarb. avd. 15.....	5:—
, .., 42.....	10:—
, Kommunalarb. avd. 108...	10:—
, Centralbadet	10:—
, Städerskefackföreningen ..	5:—
Trälleborg	10:—
Tungelsta	5:—
Tumba	10:—
Uppsala	50:—
Uddevalle	10:—
Vallvik	10:—
Varberg	10:—
Vänersborg	10:—
Välberg	5:—
Ystad	10:—
Åhus	10:—
Åtvidaberg	5:—
Örebro	10:—
Östersund	30:—
Ösmo	5:—

Kronor 1,335:—

Frivillig insamling utan kort.

Hulda Flood, Karlstad	10:—
Logen 159 Harmoni, Skönsmon, Sunds-	
vall	17: 34
Logen 83 Georg Scott, Kastet, Bomhus	20:—
Postpersonalen, Göteborg 9	10:—
Judith och Ebba Sandberg, Stockholm	20:—
Sundbybergs Kvinnoklubb	28: 55
Malmö	10:—
Välbergs	8:—
Munkfors	2:—
Uppsala	10:—

Kronor 135: 89

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Värmlands socialdemokratiska kvinnodistrikts årskonferens.

Så har då ett år förflutit sedan konferensen i Karlstad, och Mariebebådelsedagens morgon kl. 5 stodo vid samlade för att med morgontåget på Karlstad—Munkfors-banan bege oss ästad till Munkfors, där konferensen i år skulle hållas. Vädret var allt annat än vackert. Snöflingorna föllo tätt och jämt, som en riktig vinterdag, och detta i förening med den tidiga timmen gjorde, att vi i början av resan kände oss litet "ruskiga". Men när dagen äntligen tog överhanden och lamporna släcktes, så att man kunde se ut över landskapet, låg det dock, trots snötäcket, en aning om vår över det hela, som kom en att osökt tänka på vad Oskar Stjerne en gång sagt om Värmland:

"Där våren som en vaknad mö står späd och blyg i blom, oändligt ljuv, med drömmarnas och hoppets rikedom."

Och därifrån fördes tanken över på den "vinter" i annan bemärkelse, som vilar över hela Sverge, ja över snart sagt hela Europa. När man där får se de första vårtecknen?

Vid sjutiden voro vi framme vid Munkfors och mottogos av våra klubbkamrater därstädes samt blevo vederbörligen "inkvarterade" och väl "förplägade".

Konferensen, som hölls i Ordenshuset därstädes, öppnades kl. 11 f. m. av fru Alma Norsell, som hälsade ombud och övriga deltagare välkomna samt med några ord erinrade om att det är som gått varit av särdeles stor betydelse för kvinnorna, då de vid riksdagsmannavalet till andra kammaran för första gången fått göra bruk av sin politiska rösträtt.

Till ordförande för konferensen utsågos fruarna Anna Lindgren, Karlstad, och Emma Förnell, Munkfors, till sekreterare och referent Alma Svensson, Karlstad, och till biträdande sekreterare fru Elin Byström, Munkfors.

Av årsberättelsen framgick bl. a., att distriktet består av 13 klubbar med en sammanlagd medlemssiffra av 347. Av distriktets medlemmar äro 5 ledamöter av stads- och kommunalfullmäktige, 8 av fattigvårds- och 5 av skolstyrelser, 2 av barnavårdsnämnder, 2 av pensionsnämnder, några tjänstgöra som barnavårdsmän, en del ha uppdrag i andra kommunala styrelser och kommittéer och en del äro ledamöter i arbetarekommunernas styrelser. I Värmlands Folkblad äga klubbarna sammanlagt 18 aktier samt andelar i Folkets hus och kooperativa företaget. Av tidningen "Morgonbris" försäljes inom distriktet omkring 6,000 ex. pr år. Under arbetsåret har hållits omkring 50 föredrag av kvinnliga talare. Under valrörelsen var en turné anordnad med fru Marta Larsson från Malmö som talare, varvid 20 platser besöktes. En turné med fru Maja Sandler från Stockholm som talare måste till följd av sjukdom avbrytas, sedan 5 föredrag hållits. Enligt revisionsberättelsen balansera utgifter och inkomster på en summa av mellan 900 och 1,000 kr.

Utskottet förläggingsort bestämdes till Karlstad och till medlemmar i detsamma valdes fruarna Anna Lindgren och Hilma Sa-

muellsson, nyvalda, samt fröken Sofia Elovsson, omvald, med fröken Maja Andersson, omvald, och fru Anna Eriksson, nyvald, som suppleanter. Övriga styrelseledamöter blevo fruarna Lydia Dahlén, Arvika, Elin Villing, Storfors, och Signe Karlkvist, Munkfors, med fruarna Ellen Steen, Lesjöfors, Elvira Nilsson, Kristinehamn, och Emilia Gustafsson, Skoghäll, som suppleanter, samtliga omvalda. Revisorer blevo fröken Alma Svensson och fru Anna Backman, med fru Gerda Edén som suppleant.

En hel del frågor rörande klubbarbetet inom distriktet diskuterades, bl. a. om "Kursor i kommunalkunskap för våra kvinnor", väckt av Storforsklubben, samt frågan om en "bildningsfond", väckt vid förra årskonferensen. En fråga, väckt av Karlstadsklubben: "Äga vi kvinnor fredsfrågan nog uppmärksamhet?", inledd av fru Flood, diskuterades livligt, och man beslöt göra följande uttalande: "Att klubbarna mera än hittills böra beakta fredsfrågans vikt samt bedriva ett intensivt upplysningsarbete i densamma, och framför allt framhålla för kvinnorna uppfostrans stora betydelse för ernående av varaktig fred mellan folken."

Från Arvikaklubben hade väckts frågan: "Huru böra vi kvinnor ställa oss till en förbudsmötning?", vilken inleddes av fru Averberg. I denna fråga följde en livlig diskussion, och konferensen beslöt göra följande uttalande: "Då rusdryckerna äro arbetarnas största fiende, och den, som i allmänhet får lida mest för deras skull, är kvinnan, bör varje vaken och rättänkande kvinna känna som sin plikt att rösta för totalt rusdrycksförbud."

Ombuden lades på hjärtat att till sina klubbar medföra den hälsningen från konferensen, att de så mycket i deras förmåga står skola arbeta för förbudet.

Från Kristinehamn kl. hade väckts frågan om "Huru böra de socialdemokratiska kvinnorna ställa sig till husmodersföreningarna?", och efter en stunds diskussion beslöt konferensen instämma i 1920 års kongressuttalande: "att det är och bör vara de socialdemokratiska kvinnornas plikt att främst arbeta för egna organisationers framgång och utveckling". Likaså hade Kristinehamnklubben väckt frågan: "Vilken ställning bör vår organisation inta till lärlings- och yrkesskolorna?", inledd av fru Elvira Nilsson, Kristinehamn. Efter en ganska livlig diskussion, varvid en del upplysningar lämnats av fru Norsell, uttalade konferensen den önskan, att ombuden skulle i sina resp. klubbar verka för att skolfrågan behandlades och att kvinnorna bevakade sina intressen, så att de fingo in flera kvinnliga skolstyrelseledamöter än hittills.

Till sist diskuterades frågan: "Vilken press böra vi framför allt läsa?", inledd av fru Norsell. Hon lade kvinnorna varmt på hjärtat att så mycket som möjligt verka för att arbetarepressen läses mera än hittills. Efter en stunds diskussion beslöt man göra följande uttalande: "Kvinnoklubbarna på de olika platserna böra i den mån de kunna energiskt arbeta för att arbetarotidningarna spridas och läsas, såväl av egna medlemmar som av arbetarna i övrigt."

Nästa konferens beslöts att hålla på Skogshall på tid, som av distriktsstyrelsen närmare bestämmes.

Innan konferensen avslöts frambar fru Lindgren till fru Alma Norsell, som varit distriktets ordförande, ett varmt tack för allt arbete hon utfört inom detsamma då hon nu, på grund av sina många andra uppdrag, lämnade ordförandeskapet. Likaså tackade hon

i några hjärtevarma ord distriktets sekreterare, fru Hulda Flood, vilken även varit med sedan distriktet bildades och nu inte bara lämnar sin befattning inom distriktet utan även avflyttat från Värmland. Fru Norsell tackade för gott kamratskap under de gångna åren och fru Flood svarade med att tacka för den tid hon fått verka inom Värmlands distrikt.

Över konferensen, som hela tiden präglades av den bästa stämning, vilade dock något vemodigt, beroende på att vi alla hade en känning av att "allas vår Hulda" skulle lämna oss och alla distriktets medlemmar äro nog eniga om att bringa henne ett "tack för vad du var och vad du gav".

Konferensen avslöts kl. 7 e. m.

Efter konferensens slut var av Munkforsklubben anordnat samkväm med tesupé, till vilket inbjudits platsens arbetarekommun. Där förekom duettsång och uppläsning. Fru Flood berättade ett par roliga historier på landsmål och f. riksdagsman N. A. son Berg höll ett med stort intresse åhört föredrag till kvinnorna, varvid han särskilt betonade, att i freds- och nykterhetsfrågorna väntade man mycket av dem. Då det är kvinnorna, som skola uppfostra det uppväxande släktet, borde det ligga dem varmt om hjärtat att söka intressera detta för såväl fred som nykterhet. Han uppmanade dem att tro på sin sak. Det är tron som förmått det mesta i världen på alla områden.

Kl. halv 11 skildes man åt efter ömsesidiga avtackningar.

A—a S—n.

Blekinge kvinnodistrikts årskonferens.

Distriktets anslutning till kvinnoförbundet beslutad.

Blekinge distrikt av socialdemokratiska kvinnoförbundet har hållit sin första årskonferens i Karlshamn. Konferensen öppnades av distriktets ordförande fru Bernhardina Bengtsson, som hälsade ombuden och förbundsstyrelsens representant fru Agnes Söderqvist välkomna samt föredrog dagordningen. Att leda dagens förhandlingar utsågs fru Stina Nordin, Karlskrona.

Innan förhandlingarna började meddelade fru Söderqvist att Stockholm—Uppsala läns distrikt hade konferens i Stockholm och mötet beslöt med anledning därav sända den telegrafiskt sin hälsning. Styrelsen rapporterade att den ordnat en föredragsturné den 16—26 mars med fru Agnes Söderqvist som talarinna. Turnén omfattar 10 platser. Rapporten godkändes.

Styrelseberättelsen upplästes och därav framgick att samtliga sex kvinnoklubbar inom länet voro anslutna till distriktet. Distriktet hade tillsammans med partidistriktet ordnat en agitationsturné med fru Alma Norsell från Karlstad som talarinna. Turnén omfattade 15 platser med 20 möten. Kostnaderna uppgingo till kr. 638:05, som delades lika mellan båda distrikten. En ny klubb hade bildats i Nätraby.

Revisionsberättelsen visade att distriktets inkomster och utgifter balanserat på kr. 875:94; saldöt till 1922 utgjorde kr. 179:99. Styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet.

På mångas begäran förlades verkställande utskottet åter till Karlshamn och omvaldes samtliga tre ledamöter, fru Bernhardina Bengtsson, ordf. och korr. sek., fru L. Landström, sek., fru Anna Sjöström-Andersson, kassör. Övriga ledamöter blevo fru Stina Nordin, Karlskrona, fru Lotten Stendahl, Sölvesborg; suppleanter fru Eva Bergqvist, fru Augusta Ljungström och fru Betty Andersson. Till revisorer valdes fruarna Jönsson, Adamsson, Karlshamn, och Alma Ågren, Sölvesborg. Suppleanter blevo fruarna Karlberg och Sundin.

Frågan om distriktets anslutning till kvinnoförbundet inleddes av fru Bernhardina Bengtsson och sedan flera talat för anslut-

K. F. S NYA FABRIK.

Kooperativa Förbundets Margarinfabrik är landets modernaste

K. F. S Margarin framställes av de bästa råvaror — — — — —

K. F. S Margarin fyller de högsta anspråk — — — — —

K. F. S Margarin säljes endast i de Kooperativa föreningarna

ning beslöt konferensen i enlighet därmed. Kontingenten beslöts höjas till 50 öre per kvartal och medlem.

Nästa fråga var: Kan och bör distriktet anordna en eller flera kurser i kommunala och sociala frågor? Frågan inleddes av fru Bernhardina Bengtsson. På förslag av V. U. beslöt konferensen att till hösten anordna en kurs för endast distriktets medlemmar.

Representationsfrågan vid kommande kvinnokongress inleddes av fr. Alma Ågren. V. U:s förslag var att distriktet i sin helhet väljer ombud så att kandidater föreslås av klubbarna och namnen insändas till V. U., som sammanför dem på en lista, vilken sedan sändes till klubbarna för omröstning. Dagtraktamentet bestäms av konferensen och kostnaderna bestridas om möjligt av distriktet. Sedan flera talat för och emot beslöt konferensen bordlägga frågan.

Frågan om distriktets ställning till kommande landstingsmannaval inleddes av fru Betty Andersson. V. U. föreslog att distriktet samarbetar med partidistriktet samt att en kvinnlig kandidat framföres och att namn nämndes av konferensen. Sedan flera talare yttrat sig i frågan beslöts att hänskjuta nomineringen till klubbarna samt för övrigt samarbeta med partidistriktet.

Som avslutning på konferensen vidtog ett animerat samkväm med musik, uppläsning, sång av fru Karlberg samt ett instruktionsföredrag om klubarbetet av fru Agnes Söderqvist. Under kvällens lopp anlände telegram från konferensen i Stockholm. Därefter höjdes leven för distriktet och dess ordförande samt för musiken, som medverkat gratis på ett förtjänstfullt sätt, och till sist sjöngs Internationalen.

S e k r.

Från Surahammar.

Surahammars soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte söndagen den 12 febr 1922. Års- och revisionsberättelserna upplästes och lades med godkännande till handlingarna. Av den senare framgick, att inkomster och utgifter balanserat på en summa av kr. 502:63. Styrelsen beviljades på revisorernas förslag full och tacksam ansvarsfrihet.

Till styrelse för nästa arbetsår omvaldes fruarna Hilda Norström, ordf., Jenny Liljeborg, v. ordf., Elsa Eriksson, sekr., Emelia Johansson, v. sekr. (nyvald) och Matilda Eklund, kassör. Styrelsesuppleanter blevo fruarna Amanda Rydberg, Agda Sjöberg och Emelia Nordström, omvalda. Revisorerna, Maria Örman, Elvira Stockaus och Elin Stake, omvaldes. Likaledes revisorssuppleanterna, fruarna Selma Johansson och Jenny Nykvist.

Klubben har under året hållit 10 ordinarie och 3 extra möten samt har styrelsen sammanträtt 8 gånger. Genom ombud har klubben varit representerad vid Surahammars Folkets hus- och parkföretags möten samt med 4 ombud deltagit i Västmanlands kvinnodistrikts första instruktionskurs i Västerås. Dessutom har klubben deltagit i och anordnat fester och samkväm gemensamt med arbetarekommunen och Soc.-dem. ungdomsklubben. En resa i bil till Hallstahammar för ett möte med Västeråskamraterna företogs i somras i agitationssyfte. Vi tänkte få till stånd en kvinnoklubb där, men utan resultat. Lustresa till Fagerstaklubben var även anordnad en gång under sommaren. Som det är både lärorikt och roande att komma tillsammans med kamrater anser jag att kamratmöten borde anordnas litet oftare. På Västmanlands Folkblads dag, som arbetarekommunen anordnade, engagerade klubben en kvinnlig talare, fru Söderqvist från Västerås, som på sitt hurtiga och medryckande sätt sökte klargöra kvinnans insats på det politiska området. Även ett agitationsföredrag, med fru Nelly Thüring som talare, har klubben anordnat och är ej annat att säga än att vi skulle ha många sådana lärorika föredrag. Klubben har tillsammans med arbetarekommunen anordnat agitationsturnéer, varvid

brochyrer, flygskrifter och Morgonbris sprids.

Bland frågor, som klubben behandlat, må nämnas: Livsmedelsfrågan, socialiseringsfrågan, valagitation samt fattigvårdsfrågan. Under mötena hålles föredrag i olika spörsmål.

Arsmötet, som var talrikt besökt, präglades av den allra bästa stämning. Även serverades kaffe med dopp. Därefter föreläste och deklamerade ett par klubbmedlemmar, varefter "Internationalen" sjöngs.

Med partihälsning till kamrater landet runt. Sekretären.

Anna Hallén.

Från Lysekil.

Lysekils soc.-dem. kvinnoklubb vill för Morgonbris läsare presentera en av klubbens äldsta medlemmar, fru Anna Hallén, som härom dagen fyllde 60 år. Ofaliga äro de förtroendeuppdrag, som kamrat Hallén haft som ordförande, men vad som mest har legat henne om hjärtat är att sprida vår tidning, Morgonbris. Från det klubben bildades år 1908 så var det vår Anna som tog sig an tidningen och har sedan dess varje månad sålt flertalet av upplagan. I ur och skur har hon gått med tidningen och alltid har hon agiterat för dess spridning. Och med Morgonbris spridning följer på samma gång en agitation för hela den soc.-dem. rörelsen bland kvinnorna. Därför önska vi att kamrat Hallén måtte få uppleva många födelsedagar och med hälsa och kraft deltaga i vårt arbete inom kvinnorörelsen. Vi känna oss stolta att äga en sådan medlem.

Styrelsen.

Från Uppsala.

Uppsala soc.-dem. kvinnoklubbs verksamhet under arbetsåret 1921 ter sig i korta drag på följande sätt:

Möten ha hållits två gånger i månaden men ha under den egentliga sommaren ersatts av utflykter. Programmen ha utgjorts av föredrag, diskussioner, bokreferat, högläsning, sång och musik. Under möten med lättare program ha medlemmarna handarbetat och det hela tagit samkvämet form med kaffedrickning o. s. v.

Lazarol
Läka sår — lindra smärtor
Lazarin

Såsom exempel på ämnen som i föredrag behandlats och av vilka en del tagit flera möten i anspråk må nämnas: Barndomsskolorna i Holland och Frankrike, Reseskildring från Tyskland, Våra fortsättningsskolor, Den nya barnavårdslagen, Historik över Axel Danielsson, Något om arftlighet samt fru Nelly Thürings föredrag: "Vad väntar 1921 av Sverges kvinnor". Föredragen ha åtskilliga gånger åtföljts av diskussion.

Under vårterminen var en studiekurs i medborgarkunskap anordnad och ledd av klubbens studieledare. Ävenså har klubben deltagit i en kostnadsfri sjukvårdshus. En valfond har under året bildats, och vi ha avslutit oss till förbundets kongressfond.

Klubben har deltagit i valarbetet genom husagitation, utdelning av en före valen tryckt löpsedel samt genom valseledutdelning i vallokalerna. Dessutom har klubben tagit del i annan med arbetarkommunen på platsen gemensam verksamhet.

Tidningen Morgonbris har på ett förtjänstfullt sätt även i år försålts av klubbens mångåriga kommissionär, fru Mina Pettersson.

Till sist har klubben anordnat en julfest för de arbetslösa barn. Till festen hade ungefär 300 barn inbjudits och erhöles kaffe, en stor påse gottsaker samt var sitt par hemstickade strumpor. En okänd givare skänkte klubben 500 kr. till festen, resten insamlades på listor av klubbmedlemmarna, som icke sparade någon möda eller oppoffring för att få festen lyckad. Behållningen, 284 kr., kommer att av klubben användas i hjälpverksamhet för de arbetslösa.

Klubbens styrelse har under det gångna arbetsåret bestått av: fru Olga Hedén, ordf., fru Gertrud Pettersson, v. ordf., fröken Sigrid Gillner, sekr., fru A. Wahlstedt, v. sekr., fru Agnes Wettervik, kassör, samt fruarna Fernström och Karlberg som styrelsesuppleanter. Vårt medlemsantal var vid årets slut 65.

Sigrid Gillner.
korresp. sekr.

Från Nyköping.

Nyköpings Soc.-dem. Kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 27 februari 1922.

Av årsberättelsen framgick att klubben under året har hållit 8 ordinarie möten samt 3 möten tillsammans med Oxelösunds kvinnoklubb. Styrelsen har hållit 10 protokollförda sammanträden.

Styrelsen består av fruarna Gertrud Andersson, ordf., Augusta Blom, vice ordf.,

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan **33**
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser. Obs! Beställningar utföres till billiga priser.

Hedvig Johansson, sekr., Ellen Larsson, vice sekr., och Emma Wäster, kassör, nyvald.

Under året har diskuterats en hel del frågor, däribland Bostadsfrågan, Böra de soc.-dem. kvinnorna ansluta sig till Sverges Husmödrars Biksforbund?, Nykterhetsfrågan, Hur få ett kommunalt barnbörds hus i Nyköping med omnejd?, Behovet av en bekvämlighetsinrättning för damer m. fl. frågor. De två sistnämnda frågorna ha inlämnats till landstinget och hälsovårdsnämnden för vidare utredning. En syförening har under året bildats inom klubben, där medlemmarna ha sytt något arbete att försäljas för klubbens räkning. För pengar, som inkommit i sykkassan, ha vi två gånger gjort kaffefester för gamla inom staden. Julgransfest har varit anordnad och var talrikt besökt och i allo angenäm.

Vid kamratmötet i Flen den 28 augusti, anordnat av Sparreholms och Flens kvinnoklubb, representerades klubben av fröken Math. Olsson och fru Gertrud Andersson. I samband med arbetarekommunen har klubben hjälpt till med valagitationen till årets riksdagsmannaval och var ett friluftsmöte anordnat med fru Nelly Thüring som talarinna. Mötet var talrikt besökt av både män och kvinnor.

Med partihälsning till klubbarna landet runt från Nyköpings Soc.-dem. Kvinnoklubb.
Gertrud Andersson.

Från Oxelösund.

Det är sällan något synes i vårt organs spalter från vår klubb, men den lever och arbetar rätt bra. I allmänhet äro mötena besökta av ett 20-tal medl. Rätt bra procent, emedan medlemsantalet f. n. endast är 38.

I januari månad höll klubben sitt 15:de årsmöte, varvid framkom, att vi under gångna året hållit 12 ordinarie och 5 extra möten, därav 3 tillsammans med Nyköpings kvinnoklubb samt 2 öppna diskussionsmöten med de olika organisationerna på platsen.

Inkomster och utgifter ha balanserat på en summa av kr. 763:71.

Till styrelse valdes: fruarna Hedvig Persson, ordf., Lisa Göransson, sekr., Elin Andersson, kassör, Edla Nilsson, v. sekr., och Ella Vallin, v. ordf.

Den 12 mars hölls föredrag av fru Lotten Jonsson från Eskilstuna i förening med پاکتاuction, i huvudsak utgörande arbeten, som av klubbens medlemmar förfärdigats.

BANKAKTIEBOLAGET NORDEN

Alla slag av bankaffärer. — Högsta inlåningsränta.

Stockholms stads, Stockholms o. Uppsala läns soc.-dem. kvinnodistrikkt. Adr.: Ordf. Fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö. Kassör Fru Sara Andersson, Igelboda, Saltsjö-Duvnäs.

Sthms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie möte 4:de måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m.

Obs! Lokal i D-salen, Folkets Hus.

Styrelsen.

Behållningen gick till en sjuk medlem inom föreningen.

7 juli hölls föredrag av fru Nelly Thüring från Göteborg om valarbetet.

Bland fester och utflykter må nämnas: Först julgransfest, som blev årets "a och o", enär även slutet på densamma firades med "dans kring gran". Nyårstablån på senaste julfesten ej att förglömma, vilken hade den förtjänsten att ej vara "lånad". Så mycket mer tacksamma kände sig arrangörerna över det livliga bifall och de goda omdömen, som från allmänheten gavs.

I februari anordnades utflykt i bil till länets åldersdomshem, där klubben bjöd de gamla på kaffe och förfriskningar samt utfördes sång och musik.

Dylika utflykter äro till stor nytta för många, som ej förstå att sätta sig in i de gamlas förhållanden. När man ser glimten av tacksamhet i de gamlas ögon förstår man bilket stort värde de sätta på att vara ihågkomna.

Bidrag från klubbens kassa har lämnats dels åt "nöden i Ryssland", till valagitationen samt "mat till julen" åt nödställda kamrater inom klubben.

Ombud till kamratmöte i Flen har sänts på klubbens bekostnad.

Frågorna, som på våra möten diskuterats, ha varit omväxlande: politik, kommunalt och kooperativt, men emedan det var första gången i historisk tid vi kvinnor hade möjlighet att göra vårt inflytande gällande i ena eller andra riktningen av vårt lands politik, blev valarbetet det som mest studerades. Även utfördes husagitation till höstens val i samarbete med arbetarekommunen.

Vidare bör jag kanske nämna, att vi ha representanter i kommunalfullmäktige samt i pensionsnämnden.

Fast jag kanske tager tidningens utrymme för mycket i anspråk, kan jag ej underlåta att med vår kamrathälsning till alla klubbar landet runt sända en vänlig uppmaning till fortsatt energi för föreningens sak och framförallt så m. ja och fördrag med varandras fel och brister. Förre kunna vi aldrig ernå något resultat av det som kallas kamratanda och på kamratanda och solidaritet och på kvinnans mångomsjunga sega ut hållighet kunna vi kanske i en snar framtid lösa vår tids betydelsefullaste omdaningsarbete. Då kanske en liten bråkdel av de vackra tankar gå i uppfyllelse, som skalden uttalar då han säger:

"Det kvinnligt veka i människosinn skall frälsa världen och ringa förbrödringens framtidsrike."

H—g P—n.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 3 tr. Södra Folkets Hus.

Ordf. fru Elin Magnusson, Timmermäns-gatan 40, 3 tr., Stockholm.

Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 8 e. m. å lokalen Upplandsg. 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten).

Uppbörd och inskrivning varje möte.

Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ord. möte 3:dje onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. St Eriksgatan 21.

Ordf. Hildegard Ström, Bergsgatan 27, 1 tr. 6. g.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm håller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal.

Styrelsen.

Arvika soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra måndagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal.

Styrelsen.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. fru Anna Fors, Villorna, Billesholms gruva.

Styrelsen.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus lilla sal.

Styrelsen.

Höganäs soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte 1:sta och 3:dje måndagen i månaden. Ordf. fru Helen Olsson, Föreningsgatan, Höganäs.

Ludvika soc.-dem. kvinnoklubb håller sina möten 2:dra måndagen i varje månad kl. 7,9 i Folkets Hus B-sal.

Styrelsen.

Skivarps soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte andra söndagen i varje månad kl. 1,30 e. m. i Folkets Hus, Skivarps. Nya medlemmar viana inträde.

Styrelsen.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 4:de onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus.

Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus, Tumba.

Styrelsen.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. o.

Korkmattor, Bordvaxduk, Mjuka Mattor och Gardiner
köpes fördelaktigast i min nyöppnade specialaffär

Algot Eriksson

34 Fleminggatan 34.